

Nr 142.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1948/49 till teckning av aktier i Aktiebolaget Svenska godscentraler.

(4:e avd.)

I propositionen nr 259 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 8 maj 1948, föreslagit riksdagen att till Teckning av aktier i Aktiebolaget Svenska godscentraler å kapitalbudgeten under statens affärsverksfonder, statens järnvägar, för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 250 000 kronor.

Statens järnvägar och vissa enskilda järnvägar äga sedan år 1942 hälften av aktierna i Aktiebolaget Svenska godscentraler (ASG), Aktiebolaget Landtransport och Aktiebolaget Nordisk biltjänst. Den ursprungliga ägaren av bolagen, Stockholms Rederiaktiebolag Svea, innehar den andra hälften av aktierna.

Efter förslag till 1945 års riksdag medgav riksdagen järnvägsstyrelsen att å kronans vägnar åtaga sig borgensansvar för lån till ASG och därmed samförvaltande bolag intill 2 000 000 kronor, vilket bemyndigande styrelsen under åren 1946 och 1947 helt utnyttjat.

I skrivelse den 27 november 1947 har järnvägsstyrelsen nu meddelat, att styrelsen för ASG hänvänt sig till sina huvudintressenter — järnvägsstyrelsen och Rederiaktiebolaget Svea — med hemställan, att aktiekapitalet i ASG måtte ökas genom nyteckning.

Bolagsstyrelsen har därvid framhållit, att den av ASG och de därmed samordnade företagen bedrivna rörelsen under de senare åren avsevärt ökat i omfattning. Ökningen är huvudsakligen en följd av det förvärv av Aktiebolaget Transportkompaniets verksamhet, som ägde rum den 1 juli 1946, men rörelsen har även i övrigt ej oväsentligt utvecklats.

Bolagens låneskulder utgjorde vid 1947 års slut 4 860 000 kronor.

Då det av rörelsens ökning föranledda kapitalbehovet hittills tillgodosetts endast genom ökning av förlagslånen, föreligga enligt bolagsstyrelsens förmenande starka skäl för att man genom aktieteckning åstadkommer en mera rimlig proportion mellan eget och främmande kapital i rörelsen.

Bolagsstyrelsen hemställer, att huvuddelägarna måtte taga under övervägande att medverka till en ökning av aktiekapitalet i ASG med 2 500 000 kronor till 3 000 000 kronor, varvid järnvägsstyrelsen och Rederiaktiebolaget Svea skulle vardera till pari teckna aktier till ett belopp av 1 250 000 kronor.

De genom aktiekapitalets ökning influerna avser bolaget att i första hand använda till inlösen eller nedbringande av vissa skulder, vilka nu kräva relativt hög ränta. Härför erfordras ett belopp av högst 640 000 kronor. Den på grund av rörelsens ökade omfattning erforderliga ökningen av rörelsekapitalet lämnar, framhåller bolagsstyrelsen vidare, kunna maximeras till 360 000 kronor. Till nedbetalning å de krediter, som lämnats av, resp. tillkommit under medverkan av huvudintressenterna, skulle sålunda återstå ett belopp av 1 500 000 kronor.

Stockholms Rederiaktiebolag Svea har den 29 april 1948 förklarat sig vilja biträda bolagsstyrelsens förslag och utfäst sig att teckna aktier till halva det belopp varmed aktiekapitalet i ASG kommer att ökas.

Järnvägsstyrelsen har hemställt om Kungl. Maj:ts bemyndigande att nyteckna aktier i ASG till ett belopp av 1 250 000 kronor.

Departementschefen har — under framhållande att frågan om statens järnvägars ställning till ASG framdeles torde få bli föremål för förnyat ställningstagande från statsmakternas sida — tillstyrkt förslaget.

Utskottet. Såsom departementschefen framhållit är den nu aktuella ökningen av aktiekapitalet i Aktiebolaget Svenska godscentraler väsentligen motiverad av att ernå bättre balans mellan aktiebolagets eget kapital och låneskulder. Det nu framlagda förslaget innebär, att statens järnvägar skall deltaga i nyteckningen intill 50 procent, eller med 1 250 000 kronor. Utskottet tillstyrker detta förslag och hemställer förty,

att riksdagen må till *Teckning av aktier i Aktiebolaget Svenska godscentraler* under statens affärsverksfonder, statens järnvägar, för budgetåret 1948/49 anvisa ett investeringsanslag av 1 250 000 kronor.

Stockholm den 4 juni 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 144.

R e s e r v a t i o n

av herr *Hesselbom*.